

የኛስ - የዌስትፋልያው የሠላም ስምምነት - መቼ ይሆን? በ.ከ

ይደረስ ለመንግሥትና ለሁሉም የፖለቲካ ፓርቲዎች፤

የዌስትፋልያ ሠላም (Peace of Westphalia) ተብሎ የሚታወቀው የሠላም ስምምነት (peace treaties) አስናብሩክና ሙንስተር (Osnabruck and Munster) በሚባሉ ከተሞች ውስጥ እ.ኤ.አ 1648 ዓም ከግንቦት እስከ ጥቅምት ባሉት ወራት ውስጥ የተካሄደ ስምምነት ነበር። ይህ ስምምነት በአውሮፓ ውስጥ ተንሰፋርቶ የቆየውን ከስምንት ሚሊዮን ሕዝብ በላይ ለጎልፊት የዳረገውን የሠላሳ ዓመቱን የሃይማኖት ጦርነት ቋጭቶ ለዘመናዊው ዓለም አቀፍ ስምምነት በር ከፋቷል። ስምምነቱ በሮማ ኢምፓየር ውስጥ ጠበኛ ከነበሩ ሃገሮች (belligerent states) የመጡ 109 ተወካዮችን አሳትፏል። ሃብስበርግ (Habsburgs) የተባሉት የአውስትሪያና እስፔን መሪዎችና ተባባሪዎቻቸው የካቶሊክ ኃይማኖት ተከታዮች ነበሩ። ስዊድን፣ ዴንማርክ፣ ደች (Dutch) እና አንዳንድ የሮማ ግዛት ሃገሮች፣ ጸረ-ሃብስበርግ (anti-Habsburg) የሆኑ ፈረንሳዮች ጭምር የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ተከታዮች ሲሆኑ ውጊያው በነዚህ ካቶሊኮችና ፕሮቴስታንቶች መካከል ነበር። ስምምነቱ ይህን አስከሬ ጦርነት ከማስቀረቱም በላይ ለስምንት ዓመታት በስፔንና ደች ሃገሮች (Dutch) መካከል የተካሄደውንም ፍልሚያ አስቆሟል። የዌስትፋልያው የሠላም ስምምነቶች በመካከለኛው አውሮፓ በሃገሮች መሃከል ጸንቶ የሚቆይ አንድ አዲስ የፖለቲካ ሥርዓት በመውለድ ድንገት የሚከሰት ግጭትን አጥንቶ ሚዛናዊ መፍትሄ የሚያፈላልግ እንዲሁም ሃገሮች በሌሎች ሃገሮች የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ እንዳይገቡ የሚደነግግ ህግ ሥራ ላይ እንዲውል ከማድረጉም በላይ ለዓለም አቀፍ ሕግ (international law) መመስረት መሠረታዊ ንጣፍ ሆነ።

በእኛ ሃገር በኃይማኖት ልዩነት ሳብያ የተከሰቱ ጉልህ ችግሮች ስለሌሉ የዌስትፋልያው ዓይነት ስምምነት ማድረግ አስፈላጊ አይደለም። በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉት ታላላቆቹ ኃይማኖቶች ቀናናዊ ወይም የእምነት ህግ ልዩነቶች ቢኖሯቸውም እንኳን ተከባብረውና ተቻችለው መኖር የቻሉ፣ ለሌሎች ሃገሮች ምሳሌ የሆኑ ተቋማት ናቸው። እነኚህ ተቋማት ይልቁንም የፖለቲካው ክፍል ልዩነቶችን አጥብቦ - ሃገራዊ በሆኑ የጋራ ጉዳዮች ላይ ስምምነት ፈጥሮ እንዴት ወደፊት መጓዝ እንዳለበት ልምዳቸውን ቢያካፍሉ የነገውን ትውልድ ይታደጉ ነበር። እኛ ሃገር ላይ የሚያስፈልገው "የዌስትፋልያው ሰላም" በፖለቲካ ፓርቲዎችና በፖለቲካው ሰዎች መካከል የሚታየውን ምክንያታዊ ያልሆነ ግጭት፣ ሽኩቻና ጠላትነት የሚያስቀር ስምምነት ሊሆን ይገባል። የዌስትፋልያውን ሠላም እንደ አርዕስት የወሰድኩት ከሌሎች ሃገሮችም ቢሆን መልካም ነገሮችን መቅሰሙ አይከፋም በሚል ነው።

የሃገራችንን የግማሽ ምዕት ዓመቱን ፖለቲካ ብናስተውል ከሰላም ይልቅ ሁከት፣ ከምክንያታዊነት ይልቅ ማን አህሎኝነት፣ ከጥበብ ይልቅ ስሜታዊነት፣ ሕይወትን ከመታደግ ይልቅ እልቂት፣ ከወዳጅነት ይልቅ ጠላትነት የሰፈነበት ነው ማለት ይቻላል። ፖለቲካውን የሚመሩት የተማሩ ልህቃን ናቸው ቢባልም እንኳን በባህላዊው ትምህርት ታግዘው ሃገርን ካቀኑት አባቶች የተሻለ ያስመዘገቡት ነገር አይታይም። በእርግጥ ሁሉንም ስህተቶች በልህቃኑ ላይ ማሳብብ አይገባም። የሃገሪቱ ነባራዊ ሁኔታ፣ የታሪካዊ ጠላቶች ምስጢራዊ ደባና ሸር፣ ወዳጅ መስለው በጉያ የተሸነጡ ግለሰቦች ሻጥር፣ ወዘተ፣ በጉልህ የማይታዩ ክስተቶች ሆነው - ስህተቶችን በላይ በላይ መደራረባቸው አይካድም። የሚያሳዝነው በልህቃኑ ስህተትም ሆነ በማይታዩት ክስተቶች ሳብያ ትውልድ እንደ ቅጠል መርገፉ ነው። ደርግ ከኢሕአፓና መኢሶን ጋር ተዋግቷል። ኢሕአፓና መኢሶን ደም ተቃብተው ለምስኪን ወጣቶች መርገፍ ምክንያት ሆነዋል። ትንግ ወይም ሕወሓት ኢሕአፓና ኢዲዮን ፈጅቷል። በዚህ ሁሉ ፍጅት ማህል ሥልጣን ላይ የወጣው ሕወሓት አጋሬ ነህ ብሎ ሲያጃጅለው የቆየውን አነግ እያሳደደ ከመምታቱም በላይ ከሻዕቢያ ጋር በጥቅም ተጋጭቶ ብዙዎችን ለዕልፈት አብቅቷል። ክፉውን ሕወሓት ከሃገሪቱ ጫንቃ ለማስወገድ በርካታ ሃገራዊና የዘር ድርጅቶች ተቋቁመዋል። የዘር ድርጅቶቹ የሕወሓት የጸሃይ ብርሃን ሲሆኑ በዘር ያልተደራጁት ደግሞ ሕብረታቸው ባለመጠንከሩ በሕወሓት በትር ተቀጥቆጠዋል።

የመደብ ትግልንና የብሄር ብሄረሰቦችን መብት አዳቅሎ - የዘረኝነት ፖለቲካን - የወለደው ሕወሓት - ለሚቀጥሉት መቶ ዓመታት በዘርፊያና ስርቆት በመቆየት፣ ቤተሰቦቻቸው ጭምር በሃብት ብዛት መጠን ዓለም አቀፍ እውቅና እንዲያስመዘገቡ የሰራ - ባጠቃላይ ተጽፎ የማያልቅ በደል በሃገር ላይ ያደረሰ ድርጅት ነው። ሕወሓት በማያ ሴቱንግ የመደብ ትንተና ትምህርት ላይ ተንተርሶ - የብሔር ብሄረሰቦች ጠላት ነው - ብሎ ባስፈረጀው ደሃ አማራ ላይ መጠነ ሠፊ ጥቃት አድርጏል። ለሥልጣን ሲል በደም ላይ የተራመደው ሕወሓት የምዝበራና ምንተፋ ስልት ቀያሽ ቡድን ነው። ሃገሪቱን መቼም ቢሆን ከፍላ የማትጨርሰው እዳ ውስጥ ሲዘፍቃት የቆየው ሕወሓት ከየት መጣ በማይባል ማዕበል ተጠራርጎ መቀሌ ከመሸገ ሁለት ዓመት ሊሞላው ነው። ቀጣዩ መንግሥት ሕወሓቶች በሰሩት የዘር ማጥፋት ወንጀልና ሠፊ ምዝበራ እንዳይጠየቁ ጊዜአዊ ከለላ ሆኖላቸዋል። ይኸው መንግሥት የእውነተኛውን የኢትዮጵያ ባንዲራን ውበት

የሚመልሰውን እንዲሁም የዘር ፍጅት ማካሄጃ የሆነውን ሕገ-መንግሥት ሊያፈርስ ደጃፍ የደረሰውን የሕዝብ ወጀብ ገድቦታል። ለምን? ተብሎ ሲጠየቅ የሚሰጠው መልስ፣ የምናካሂደው የጥገና ለውጥ (reformism) እንጂ አብዮት (revolution) አይደለም የሚል ነው። ወደ ተነሳሁበት ሃሳብ ልመለስ።

አሁን በመላው ዓለማችን አስከፊ ወረርሽኝ ተከስቷል። ተቀዳሚው ተግባር ሕዝብን ማዳን ሆኖ ፖለቲካውን በብስለትና ጨዋነት መምራት አማራጭ የሌለው የቤት ሥራ ነው ። ስለሆነም፣

አንደኛ፣ የኢትዮጵያን ታሪክና የአባቶችን አኩሪ ገድል ባለማጤን ወይም በተስፋዬ ገብረዓብ የቡርቃ ዝምታ ትርክት ተሳስተው የተቋቋሙ የአሮሞ የዘር ድርጅቶች ራሳቸውን አድሰው ኢትዮጵያዊ ቁመና እንዲለብሱ፣

ሁለተኛ፣ በሕወሓት ርኩስ ፖለቲካ ሳብያ የተራራቀው፣ ተመሳሳይ ባህልና እምነት ያለው የትግራይ ሕዝብና የአማራ ሕዝብ ፍቅርንና መተሳሰቡን ዳግሞ አድሶ የአንድነቱን ሻማ ከፍ አድርጎ እንዲያበራ፣

ሶስተኛ፣ በክፉ ልህቃንና የሥልጣን አባዜ በተጠናወታቸው ፖለቲከኞች ሳብያ የተፈጠረው ክፍተት ይዘጋ ዘንድ - በጋብቻና አብሮነት የተሳሰረው፣ አብሮ ጠላትን የመከተው የአማራና የአሮሞ ሕዝብ ልባዊ ፍቅርና መተሳሰብ እንዲታደስ ብሎም ዘንበል ያለው የአንድነቱን ምሰሶ እንዲያቀና፣

አራተኛ፣ ሁሉም ኢትዮጵያዊ በሕወሓት መጠነ ሠፊ ግፍና ምዝበራ ምክንያት ፊቱን ያዘረባቸውን፣ በአንድም በሌላም የሕወሓት የግፍ ስለባ ተጠቂ የሆኑትን የትግራይ ወንድምና እህቶቹን እንዲያቀርቡ፣

አምስተኛ፣ አጋቹ ኃይል - አንዳች ተንኮል የማያውቁትን የታገቱትን የአማራ ተማሪዎች ባስቸኳይ እንዲለቅ፣

ስድስተኛ፣ በፖለቲካ ምክንያት የታሰሩትን መንግሥት በአስቸኳይ እንዲፈታ ተፅዕኖ ለማሳደርና፣ መንግሥት ከሽምቅ ተዋጊዎች ጋርም የሚያደርገው ጦርነትም በቶሎ እንዲቆም፣

ሰባተኛ፣ ሌሎች - ለኔ ያልታዩኝ ሃገራዊ ጉዳዮች እንዲስተካከሉ፣

ስምንተኛ፣ ከላይ ከአንድ ቁጥር እስከ ስባተኛ ቁጥር ድረስ የተዘረዘሩት አንኳር ጉዳዮች እንዲተገበሩ ሁሉም የፖለቲካ ፓርቲዎች፣ የርዕዮተ ዓለም ልዩነታቸው አስጠብቀው፣ በኢትዮጵያ ጉዳይ ላይ በጋራ የሚሳተፉበትና የሚሰማሩበት ሃቀኛ የሰላም ስምምነት ማድረግ አለባቸው። ስምምነቱ ቢያንስ የሃምሳ ዓመቱን ጠላትነት፣ ፍጅት፣ ቂምና ክፋት ወዘተ፣ በማስቀረት በደል የተፈራረቀበትን የዋህ ሕዝብ እንባ ያብሳል። በሕዝብና ሕዝብ መካለል ያለው መራራቅ የሚያከትመው ፖለቲካውን አራማጆች ሲስማሙ ነው። የታገቱት የሚፈቱት የፖለቲካው ልህቃን ተባብረው ሲጮሁ ነው። ጦርነት፣ መጠላለፍ፣ ሽኩቻና ስደት የሚወገዱት የፖለቲካ ፓርቲዎች ከልብ አብረው ሲሰሩ ነው። የዘመኑ የኮቪድ 19 መቅሰፍት የሚገታውም ፓርቲዎች ከመንግሥት ጋር ተጋግዘው በጋራ ሲረዱ ነው።

የትም ይሁን የትም - ዛሬ የሚደረገው መልካም ስምምነት መርጠው በተሰማሙበት ከተማ ስም ሊሰየም ይቻላል። ጎሬ ውስጥ ከሆነ "የጎሬው ስምምነት" ይባላል። ጊምቤ ውስጥ ከሆነ "የጊምቤው ስምምነት" ይባላል። አዋሳም ከሆነ በአዋሳ ስም፣ ጎንደርም ከተካሄደ በጎንደር ስም አፋርም ከሆነ፣ ጅግጂጋም ከሆነ እንዲሁ። ስምምነቱ አዲስ አበባም ከተካሄደ "የአዲስ አበባው ስምምነት" ይባላል። እኔን ያሳስበኝ ቦታው አይደለም፣ የኛስ - የዌስፋልያው የሠላም ስምምነት - መቼ ይሆን? ተግባራዊ የሚሆነው የሚለው ነው። ገዥው የፖለቲካ ፓርቲና ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች ለደሃው ሕዝብ ስትሉ እባካችሁ የሠላም ስምምነቱን ነገ ዛሬ ሳትሉ ከግብ አድርሱት። አመሰግናለሁ።

ኢትዮጵያ ለዘላለም ትኑር